

HOOFDPIJN VAN DE WINDMOLENS

Nederlands Dagblad, door Dylan de Gruijl en Floor Ligtvoet

Het kabinet heeft grootse plannen met het bouw van grote windmolenparken. Maar bewoners liggen wakker door het lawaai van de wieken. De wetenschap bevestigt hun klachten.

SINT-MAARTENSBRUG - Vrijwel iedere ochtend worden buurvrouwen Ina Vonk en Romée Kanis 'met bonkende hoofdpijn' wakker. „Ook vannacht was weer beroerd”, vertelt Vonk. Een beetje gedesoriënteerd loopt ze, met kleine oogjes, door haar huis midden in de Noord-Hollandse polder.

Het is de zoveelste doorwaakte nacht op rij, verzucht ze. De boosdoener is een grote witte windreus die op zo'n tweehonderd meter van haar huis staat. 's Nachts vangt de windturbine zoveel wind dat het klinkt alsof er een vliegtuig opstijgt. „Alleen, dit vliegtuig stijgt op en blijft dan boven het huis cirkelen.” Vonk slaapt daarom sinds de komst van de windmolen met de radio aan.

Kanis, die een paar huizen verderop woont, ploft neer op een stoel. De overlast maakt haar moedeloos: „Ik word er depressief van.” Inslapen gaat wel, zegt ze, „Want ik ben inmiddels zo vreselijk vermoeid. Maar ik word altijd meerdere keren per nacht wakker.”

Dat is niet uitzonderlijk, weet wetenschapper Frits van den Berg. Hij bestudeert al jaren de geluidsoverlast van grote windturbines. Die maken 's nachts veel meer herrie dan overdag, legt hij uit. Na zonsondergang kan het op de grond bladstil zijn, terwijl op pakweg tachtig meter hoogte een storm raast die de wieken op topsnelheid laat draaien.

Zijn uitkomst toont aan dat klagende omwonenden geen zeurpieten zijn. Reuzeturbines van tientallen meters hoog produceren écht herrie. Een soort grommend, bonkend of zovend geluid, dat tot op meer dan twee kilometer te horen is. Van den Berg: „En dat terwijl de gedachte altijd was: 's avonds waait het minder hard, dus kunnen de turbines op volle toeren draaien.” In de windmolenbranche wordt de geluidsoverlast inmiddels aangeduid als 'het Van den Berg-effect'.

De wetenschappelijke feiten komen op een gevoelig moment. Het kabinet heeft namelijk enorme ambities. In 2020 moet het vermogen aan windenergie zijn verdrievoudigd tot zesduizend megawatt. En dát kan nooit gehaald worden zonder immense turbineparken in dichtbevolkte gebieden te plaatsen.

Het ministerie van VROM zoekt nu naar goede lokaties. In de tussentijd zwelt de kritiek van omwonenden van een turbine aan.

Volgens de wetenschapper kan dat een groot probleem worden. Uit zijn nieuwe onderzoek dat hij gisteren publiceerde blijkt namelijk dat de ervaren hinder groter is dan waarvan nu wordt uitgegaan.

Een reuzeturbine veroorzaakt meer geluidshinder dan auto's, vliegtuigen of treinen, óók als die in decibellen gemeten evenveel geluid voortbrengen.

„Je hoort zóef, zóef, zóef“, vertelt Van den Berg, „Elke seconde, dat maakt het hinderlijk. Het geluid varieert in hetzelfde tempo als onze spraak en daar zijn wij extra gevoelig voor. Zo zijn wij geëvolueerd. Vergelijk het met een wekker, of een piepje van een vrachtwagen die achteruit rijdt. Dat pakken wij ook direct op. Alleen, daarbij is dat met opzet zo gedaan.“

Opmerkelijk is dat omwonenden die financieel voordeel hebben van een windturbine nauwelijks last ondervinden van het geluid. Zij hebben aandelen in een windpark, of ze bezitten de molen zelf. Een verklaring daarvoor heeft Van den Berg niet. „Maar het kan zijn omdat exploitanten een turbine zelf kunnen uitzetten als het geluid echt vervelend wordt. Alleen dat gevoel is al belangrijk. Ik denk daarom dat je omwonenden beter moet betrekken bij een windmolenpark, om draagvlak te krijgen.“

De Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA), de branchevereniging van de windenergiesector, wil een onafhankelijk tegenonderzoek om duidelijkheid te krijgen over het probleem.

„Er is heel veel discussie over“, zegt Muriel van der Hulst van de Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA). „Wij nemen het problemen zeker serieus, maar willen ook echt eens weten of mensen daadwerkelijk last hebben van het geluid, of dat alleen gebruiken omdat ze tegen windmolens zijn.“

De buurvrouwen in Sint-Maartensbrug zijn niet tegen duurzame energie opgewekt door windmolen: „Ik ben hartstikke milieubewust“, zegt Ina Vonk, „Maar plaats die turbines op zee, zodat niemand er last van heeft.“ Vonk ging expres in de polder wonen voor de rust en de natuur. Maar van haar huisje is met de windmolen achter haar huis weinig meer te genieten. „Het is al ten koste van mijn gezondheid gegaan. Ik word sneller ziek en blijf het ook langer. Het gebrek aan slaap heeft me vatbaar gemaakt voor van alles.